

LATINSKO-SLOVENSKÝ SLOVNÍK (1. – 8. lekcia)

- ā, ab** od (predl. s abl.; **ā** sa používa pred spoluhláskou, **ab** pred samohláskou a hláskou *h*)
absum, abesse byť preč, byť vzdialený, byť neprítomný
accūrātus, a, um dôkladný
ācer, ācris, ācre ostrý, prudký
ad k, ku, do, pri (predl. s acc.)
admīror, ārī obdivovať, čudovať sa
adsum, adesse byť prítomný, byť pri (niečom, niekom), pomáhať, objaviť sa, dostaviť sa
aedificium, īī, n. budova, stavba
aestās, ātis, f. leto
ager, grī, m. pole; územie, kraj
agricola, ae, m. roľník
altus, a, um vysoký, hlboký
amīcītia, ae, f. priateľstvo
amīcus, ī, m. priateľ
amō, āre milovať, mať rád
ancilla, ae, f. služka
animal, ālis, n. živočích, zviera
animus, ī, m. duch, duša, myseľ
ante pred (predl. s acc.); predtým, prv, skôr
antīquus, a, um dávny, starodávny, staroveký
apud pri, u, v, pred (predl. s acc.)
aqua, ae, f. voda
ars, artis, f. umenie; remeslo; veda; *artēs et litterae* umenia a vedy
artifex, ficis, m. remeselník, tvorca, umelec
arvum, ī, n. pole
arx, arcis, f. hrad, pevnosť
Athēnae, ārum, f. Atény
atque a, i, aj, tiež, a tiež, a k tomu
auctor, ōris, m. autor, tvorca; radca
audācia, ae, f. odvaha
audācter (zriedka **audaciter**) odvážne, smelo
audāx, ācis odvážny, smelý; opovážlivý, bezočivý
audiō, īre počúvať
autem ale, však, avšak
autumnus, ī, m. jeseň
auxilium, īī, n. pomoc, podpora
avis, is, f. vták
āvolō, āre odlietať
bellum, ī, n. vojna
bene dobre
blandior, īrī lichoťiť
bonus, a, um dobrý
brevis, e krátky; stručný
caelum, ī, n. nebo, nebesá, obloha; podnebie
calidus, a, um teplý, horúci
cantō, āre spievať, ospevovať
capīō, ere brať, chytať; obsadiť, zmocniť sa, dobyť, zajať
carmen, inis, n. pieseň, báseň
castīgō, āre karhať
castrum, ī, n. opevnené miesto, pevnosť; **castra**, ōrum, n. (vojenský) tábor
Catīlina, ae, m. Catilina (*L. Sergius Catilina* – pôvodca sprisahania v roku 63 p. n. l.)
causa, ae, f. príčina, dôvod, zámienka, prípad
celeber, bris, bre slávny
celebrō, āre sláviť, oslavovať
celer, eris, ere rýchly
cēna, ae, f. hlavné jedlo, obed
cēteri, ae, a (obyčajne pl.) ostatní, druhí, iní
Cicerō, ōnis, m. Marcus Tullius Cicero, slávny rímsky rečník a spisovateľ (106 – 43 p. n. l.)
cīvis, is, m. f. občan, občianka
cīvitās, ātis, f. občianstvo, občianske právo; obec, kmeň, štát, mestský štát, mesto
clārus, a, um jasný, zrozumiteľný; hlasný; slávny
classis, is, f. loďstvo
claudō, ere zatvárať
coērceō, ēre krotiť
cōgnitō, ōnis, f. poznávanie, poznanie, znalosť
colō, ere obrábať, pestovať, ošetrovať; obývať; uctievať, ctíť si, vážiť si, mať v úcte; zušľachťovať
committō, ere púšťať sa (do niečoho – acc.); odovzdávať, zverovať; *proelium committere* zvädzať boj
commūnis, e spoločný, všeobecný
concordia, ae, f. svornosť
cōnfirmō, āre upevňovať, posilňovať; potvrdzovať
cōnsilium, īī, n. rada, porada, úradné zasadnutie, rozvaha, rozhodnutie, uznesenie, úmysel, zámer
contrā oproti, naproti, na druhej strane, naproti tomu, naopak, zas (adv.); proti (predl. s acc.)
cōpia, ae, f. zásoba, hojnosť, množstvo, bohatosť; **cōpiae**, ārum, f. vojenské zbory
corōna, ae, f. veniec, koruna
corpus, oris, n. telo, teleso
crēdō, ere veriť, dôverovať
cum s, so (predl. s abl.)
cupīō, ere žiadať si, priať si, želať si, túžiť (s acc.)
custōdiō, īre strážiť, chrániť
dē o; z, zo; podľa (predl. s abl.)
dea, ae, f. bohyňa
dēbeō, ēre byť dlžný, mať (povinnosť), musieť
dēcernō, ere rozhodovať; ustanoviť, určiť
decōrus, a, um čestný, slušný
dēfendō, ere odrázať, odvracať (niekoho, niečo – acc.); brániť, obraňovať, chrániť, hájiť (pred niekým – *ab* s abl.)
dēlectō, āre tešiť, robiť radosť, baviť, zabávať; pas. **dēlectārī** zabávať sa niečím, tešiť sa z niečoho (s. abl.)
dēleō, ēre ničiť, hubiť
deus, ī, m. boh
dicō, ere hovoriť, vravieť, rozprávať; nazývať, menovať
difficilis, e ťažký, obťažný, namáhavý; **difficilia**, ium, n. ťažkosti

diligēns, entis pozorný, starostlivý, svedomitý, usilovný
diligō, ere vyberať, mať rád, milovať
discipulus, ī, m. žiak
discō, ere učiť sa
dīvitiae, ārum, f. bohatstvo
dō, dare dať, dávať, poskytovať, darovať; *operam dare* vynakladať úsilie na niečo, venovať sa niečomu, zaoberať sa niečím (dat.)
doceō, ēre učiť, vyučovať, poučovať
doctus, a, um učený, znalý
domina, ae, f. pani
dominus, ī, m. pán
dulcis, e sladký
dux, ducis, m. vodca, veliteľ, vládca
ē, ex z, zo; od; podľa (predl. s abl.)
ēduco, āre vychovávať
ego ja
epistula, ae, f. list
errō, āre blúdiť, túlať sa, mýliť sa, chybiť
error, ōris, m. omyl, chyba
ērudīo, īre vzdelávať
et – et aj – aj, i – i
et a, i, aj (zluč. spojka)
etiam aj, tiež, taktiež; ešte
etsī hoci, aj keď (prípust. spojka)
exemplar, āris, n. príklad, vzor
exemplum, ī, n. príklad
exerceō, ēre cvičiť (niečo – acc., niekoho – acc., v niečom – in s abl. alebo iba abl.); **exercēri** cvičiť sa (v niečom – in s abl. alebo iba abl.)
expellō, ere vyháňať, vyhostiť, zaháňať
expectō, āre čakať, očakávať
fābula, ae, f. báj, bájka, povest', rozprávka
facile ľahko
facilis, e ľahký (na uskutočnenie)
faciō, ere robiť, konať; zhotovovať, stavať
fateor, ēri priznávať sa, vyznávať
fēlix, īcis šťastný
fēmina, ae, f. žena
ferrum, ī, n. železo, meč
fessus, a, um unavený, vyčerpaný
fidus, a, um verný
firmō, āre upevňovať, posilňovať, otužovať; potvrdzovať
fortis, e silný, udatný, statočný, hrdinský
fortitūdō, inis, f. udatnosť, statočnosť
genitīvus, a, um pochádzajúci od koho, čoho; druhý pád (v gramatike spolu so subst. *cāsus* = pád)
gēns, gentis, f. rod, kmeň, národ, pokolenie
genus, eris, n. rod, druh, pokolenie
gerō, ere niešť; konať, vykonávať, viesť; tráviť, počínať si; *bellum gerere* viesť vojnu
glōria, ae, f. sláva
Graecia, ae, f. Grécko
Graecus, a, um grécky
Graecus, ī, m. Grék
grammatica, ae, f. gramatika
grammaticus, ī, m. gramatik
gravis, e ťažký; vážny, dôležitý

habeō, ēre mať
hiems, mis, f. zima
historia, ae, f. história, dejiny
hodiē dnes
homō, inis, m. človek
honestus, a, um vážený, dôstojný, čestný
honor (honōs), ōris, m. česť, počesť, pocta, úcta, vážnosť, vyznamenanie, hodnosť
Horātius, īi, m. Quīntus Horātius Flaccus, rímsky básnik (65 – 8 p. n. l.)
hortor, āri povzbudzovať, vyzývať, nabádať
hortus, ī, m. záhrada
hostis, is, m. nepriateľ
hūmānus, a, um ľudský
iaceō, ēre ležať
iam už
ignis, is, m. oheň, požiar
illustris, e jasný, znamenitý, slávny
imitor, āri napodobňovať
immineō, ēre vyčnievať, hroziť
imperātor, ōris, m. veliteľ, vojvodca; cisár, panovník, vládár
imperium, īi, n. rozkaz, príkaz, nariadenie, vláda, moc, ríša
imperō, āre rozkazovať, nariaďovať, vládnuť
improbis, a, um nešťachetný, hanebný
in v, na (predl. s abl. na ot. kde?); do, na (predl. s acc. na ot. kam?); (vz'ah) k, ku, na, proti, voči
incola, ae, m. obyvateľ
industria, ae, f. usilovnosť
industrius, a, um usilovný
infēlix, īcis nešťastný
ingēns, entis ohromný, nesmierny
inimicus, ī, m. nepriateľ
iniūria, ae, f. bezprávie, krivda
īnsula, ae, f. ostrov
interrogō, āre pýtať sa (niekoho – acc., na niečo – *dē* s abl.)
inveniō, īre nájsť, nachádzať, objaviť, vynachádzať, vynájsť
īra, ae, f. hnev
ītaque a tak, preto, teda
iūs, iūris, n. právo
iuvō, āre obveseľovať, tešiť, pomáhať (s acc.)
labor, ōris, m. práca, námaha
labōrō, āre pracovať
Latīnus, a, um latinský
lātus, a, um široký, šíry
laudō, āre chváliť
lēgātus, ī, m. vyslanec, legát
legiō, ōnis, f. légia (ríms. pluk v počte 3-6 tisíc vojakov)
legō, ere zbierať, zhromažďovať; čítať
lēx, lēgis, f. zákon
liber, brī, m. kniha
liber, era, erum slobodný, voľný
liberī, ōrum, m. deti
liberō, āre oslobodzovať, zbavovať (niekoho – acc.; <od> niečoho – abl.)
libertās, ātis, f. sloboda, voľnosť

lingua, ae, f. jazyk
littera, ae, f. písmeno; písmo; pl. **litterae**, ārum, f. list, listina; spis, dielo, kniha; vedy, náuky, písomníctvo, literatúra
longus, a, um dlhý
loquor, loquī hovoriť, zhovárať sa
lūna, ae, f. mesiac (na oblohe)
magister, trī, m. učiteľ
magistra, ae, f. učiteľka
magnopere veľmi
magnus, a, um veľký
maiōrēs, um, m. predkovia
male zle
malum, ī, n. zlo
malus, a, um zlý
mare, is, n. more; *terrā marīque* na zemi i na mori
memor, oris pamätlivý, pamätajúci sa (na niečo – acc. al. gen.)
memorābilis, e pamätihodný, slávny
memoria, ae, f. pamäť, pamiatka
mēns, mentis, f. myseľ, duch, duša; zmýšľanie
mentior, īrī klamať, luháť
meus, a, um môj
mīles, itis, m. vojak
mittō, ere posilať
modo len, iba; práve, práve vtedy, nedávno
molestus, a, um ťažký, nepríjemný, na obtiaž
moneō, ēre napomínať
mōnstrō, āre ukazovať
monumentum, ī, n. pamiatka, pomník
morior, morī zomrieť, umrieť
mors, mortis, f. smrť
mōs, mōris, m. mrav, zvyk, obyčaj
moveō, ēre hýbať, dojímať, podnecovať
multitūdō, inis, f. množstvo, veľký počet
multus, a, um mnohý; **multa**, ōrum, n. mnoho, mnohé veci
mundus, ī, m. svet, vesmír, ľudstvo
mūrus, ī, m. múr, hradba
nam lebo, veď, totiž
narrō, āre rozprávať, hovoriť
nāscor, nāscī rodiť sa, narodiť sa, vznikať
nātiō, ōnis, f. kmeň, národ
nātūra, ae, f. prirodzenosť, (prirodzená) povaha, príroda, podstata
nauta, ae, m. námorník
nāvigō, āre plaviť sa (na lodi)
nāvis, is, f. loď
nesciō, īre nevedieť, nepoznať
nisi ak nie, ak ne- (podm. spojka)
noceō, ēre škodiť
nōn nie
nōs my
noster, tra, trum náš
nōtus, a, um známy
nox, noctis, f. noc
numerus, ī, m. číslo, počet
numquam (**nunquam**) nikdy
nunc teraz; **nunc** – **nunc** tu – tu, hneď – hneď

ō ó!, ah! (citoslovce)
obsum, obesse škodiť
obtemperō, āre poslúchať (niekoho, niečo – dat.)
officium, ī, n. úrad, povinnosť
omnis, e všetok, každý; samostatné neutrum
omnia = *omnēs rēs* všetky veci, všetko
opera, ae, f. práca
oppidum, ī, n. mesto, mestečko
opus, eris, n. dielo, práca
ōrātiō, ōnis, f. reč; (hovorený alebo písaný) prejav
ōrātor, ōris, m. rečník
ornō, āre zdobiť, ozdobovať
ōrō, āre prednášať, rečniť; prosiť, žiadať (niekoho – acc., o niečo – acc.)
Ovidius, ī, m. Publius Ovidius Naso, rímsky básnik (43. p. n. l. – 17 n. l.)
parēns, entis, m. f. otec, matka; **parentēs**, um, m. rodičia
parō, āre pripravovať, chystať; pripravovať sa, chystať sa; získať (si)
pars, partis, f. časť, strana
parvus, a, um malý
patior, patī znášať, trpieť, vydržať, strpieť
patria, ae, f. vlast
paucus, a, um skromný, nepatrný; **paucī**, ae, a málokto, iba niekoľkí, málo, malý počet;
pauca, ōrum, n. málo
perīculum, ī, n. nebezpečenstvo
perītus, a, um skúsený
persequor, sequī nasledovať, sprevádzať, prenasledovať
philosophus, ī, m. filozof
plūrālis, e množný; množné číslo (v gramatike spolu so subst. *numerus* = číslo)
poēta, ae, m. básnik
populus, ī, m. národ; ľud, ľudia, obyvateľstvo
porta, ae, f. brána
portō, āre niesť, prinášať
possum, posse môcť, zmôcť, dokázať
post po (predl. s acc.)
postea potom, neskôr, ďalej
postrēmō konečne, napokon
potestās, ātis, f. moc, sila, vláda; úradná moc, úrad
potior, īrī zmocniť sa (niečoho – abl. al. gen.)
praeclārus, a, um veľmi jasný, veľmi slávny, preslávený, povestný, znamenitý, vynikajúci
praeda, ae, f. korisť
prō pre, za, miesto, namiesto (predl. s abl.)
probus, a, um šľachetný, poctivý, dobrý
procella, ae, f. búrka
proelium, ī, n. bitka, boj
proficīscor, proficīscī vydať sa (niekam), odísť, odtiahnuť, vyťahnuť, tiahnuť
properō, āre ponáhľať sa
prōsum, prōdesse byť užitočný, byť na úžitok, prospievať, byť na prospech
prōvincia, ae, f. provincia, kraj
puella, ae, f. dievča
puer, erī, m. chlapec
pugna, ae, f. bitka

pugnō, āre bojovať
pulcher, chra, chrum pekný, krásny
pūniō, ĩre trestať
-que a, i (príklonná zluč. spojka)
quod pretože (dôv. spojka)
ratiō, ōnis, f. počet, zoznam; rozum; dôvod, záujem; spôsob
refugium, ĩi, n. útočisko, útočisko
regiō, ōnis, f. kraj, krajina, oblasť
rēgula, ae, f. pravidlo
religiō, ōnis, f. náboženstvo, náboženská viera, zbožnosť
respondeō, ěre odpovedať
respōsum, ĩ, n. odpoveď
rēx, rēgis, m. kráľ
Rōma, ae, f. Rím
Rōmānus, a, um rímsky; **Rōmānus**, ĩ, m. Riman
rosa, ae, f. ruža
ruīna, ae, f. pád, úpadok, zrútenie sa; zrúcanina
saepe často
salūs, ūtis, f. zdravie, blaho, spása; pozdrav
sānus, a, um zdravý
sapiēns, entis múdry, rozumný; **sapiēns**, entis, m. mudrc
sapientia, ae, f. múdrosť
sciō, scĭre vedieť, poznať
scrĭbō, ere písať
scrĭptor, ōris, m. spisovateľ
sed ale, avšak, však
sēdēs, is, f. sedadlo, kreslo; sídlo, domov, príbytok
semper vždy
senātor, ōris, m. senátor
sententia, ae, f. mienka, myšlienka, úmysel
sequor, sequĭ nasledovať (za niekým, niečím; po niekom, niečom), sprevádzať (niekoho, niečo), ísť za (niekým, niečím), prenasledovať – acc.
serviō, ĩre slúžiť
servō, āre zachovávať; chrániť, zachrániť; *offĭcium servāre* – plniť si povinnosť
servus, ĩ, m. otrok, sluha
sevērus, a, um prísny
schola, ae, f. škola
sĭ ak (podm. spojka)
silva, ae, f. les
sine bez (predl. s abl.)
singulāris, e ojedinelý; týkajúci sa jednotlivca; jednotné číslo (v gramatike spolu so subst. *numerus* = číslo)
socius, ĩi, m. spojenec, druh
sōlum len, iba; *nōn sōlum, sed etiam* nielen, ale aj
spectō, āre dívať sa, pozeráť sa, hľadiť (na niečo – acc.)
statua, ae, f. socha
stĕlla, ae, f. hviezda
studeō, ěre usilovať sa, snažiť sa; usilovne sa niečomu venovať, študovať

stultus, a, um hlúpy, pochybný
sum, esse byť
superō, āre prevyšovať, premáhať, prekonať, víťaziť; vynikať
suus, a, um svoj
tamen predsa, jednako
templum, ĩ, n. chrám
tempus, oris, n. čas, doba, okamih, chvíľa
teneō, ěre držať; držať sa, pridržať sa (niečoho – acc.); *memoriā tenēre* pamätať si, mať na pamäti
terra, ae, f. zem, kraj, krajina
timeō, ěre báť sa, obávať sa (koho, čoho – acc.; o koho – dat.)
timor, ōris, m. strach, obava (z niečoho/niekoho, pred niečím/niečím – gen.)
trahō, ere ťahať, priťahovať, vtáhovovať, vztáhovovať
tribuō, ere preukazovať, udeľovať
Trōia, ae, f. Trója
tū ty
tūtĕla, ae, f. ochrana
tuus, a, um tvoj
umbra, ae, f. tieň
urbs, urbis, f. mesto
varius, a, um rôzny, rozličný, rozmanitý, pestrý, premenlivý
vastō, āre pustošiť, plieniť
veniō, ĩre prichádzať, prísť, prikróčiť, dostať sa
ventus, ĩ, m. vietor
verbum, ĩ, n. slovo; gram. sloveso
vereor, ěrĭ báť sa, obávať sa (niekoho, niečoho – acc.), vážiť si
vĕrus, a, um pravý, pravdivý, skutočný; **vĕrum**, ĩ, n. pravda; *vĕrum dĭcere* hovoriť pravdu
vester, stra, strum váš
vetus, eris starý, dávny (abl. sg. *vetere*; nom. pl. *vetera*; gen. pl. *veterum*)
via, ae, f. cesta
victor, ōris, m. víťaz
victōria, ae, f. víťazstvo
videō, ěre vidieť, navštevovať; v pas. zdať sa
vincō, ere víťaziť, premáhať, porážať, prekonať (s acc.)
vĭr, ĩ, m. muž
virtūs, ūtis, f. mužnosť, udatnosť, cnosť
vĭs (acc. sg. *vĭm*, abl. sg. *vĭ*, nom. pl. *vĭrēs*, gen. pl. *vĭrium*) sila, násilie; úsilie
vĭta, ae, f. život
vĭvō, ere žiť, byť na žive, byť živý
vocō, āre volať; nazývať (niekoho, niečo – acc.; niekým, niečím – acc.; pas. byť nazývaný niekým, niečím – nom.)
vōs vy
vulnus, eris, n. rana, zranenie